

บทความจากวิทยานิพนธ์เพื่อการเผยแพร่

ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

(ภาษาอังกฤษ) A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATIVE SKILLS AND SELF-EVALUATION RESULTS OF THE CHILDHOOD EDUCATION STANDARDS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ANGTHONG EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาไทย) สุรชัย เหมือนนิรุทธ์

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาอังกฤษ) SURACHAI MUANNIRUTH

ABSTRACT

The research aimed to 1) study the administrative skills of the school administrators under Angthong Education Service Area Office, 2) to examine the self-evaluation results of the childhood education standards of school administrators under Angthong Education Service Area Office, and 3) study the relationship between the administrative skills and the self-evaluation results of the childhood education standards of school administrators under Angthong Education Service Area Office. The sample group consisted of 112 school administrators under Angthong Education Service Area Office. The instrument was the questionnaire. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Pearson's Coefficient Correlation.

The findings revealed that:

1. Overall, the administrative skills of the school administrators were at high levels by ranking from the highest to the lowest as follows: human skills, technique skills and thinking skills.
2. Overall, the school administrators agreed that the self-evaluation results of the childhood education standards were at high levels by ranking from the highest to the lowest as follows: standards of administrators, standards of students and standards of teachers.
3. The administrative skills related to the self-evaluation results of the childhood education standards at the highly significant level of .05. The two variables had covariance about 45 per cent.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง 2) ศึกษาผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จำนวน 112 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ทักษะทางด้านมนุษย์ ทักษะทางด้านเทคนิค และทักษะทางด้านความคิด
2. ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่าผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานด้านนักเรียน และมาตรฐานด้านครู
3. ทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ($r = .668$) โดยตัวแปรทั้งสองตัวมีความแปรปรวนร่วมกัน ประมาณร้อยละ 45

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกกำลังอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลง จากยุคทุนนิยมที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge society) การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ในการพัฒนาประเทศนั้นย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 1) การศึกษาได้รับการยอมรับโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550ว่าเป็นเครื่องมือกลไกพื้นฐานที่จะสร้างคนไทยให้เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรมตามความในหมวด 5 ในมาตรา 80(3) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ในมาตรา 9(3) และหมวด 6 มาตรา 48 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 7, 28)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1-2) ได้ระบุถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการ

จัดการศึกษาของไทย ให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ ส่วนปัญหาของการศึกษาปฐมวัย มีปัญหาหลายประการ เช่น การเข้ารับการศึกษาของเด็กปฐมวัยลดลง ความไม่พร้อมด้านครู อาคารสถานที่ งบประมาณที่สนับสนุนสื่อ สื่อสร้างสรรค์ และอุปกรณ์การเรียน การสอนสำหรับเด็กปฐมวัยมีจำกัด พ่อแม่ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม การประสานงานระหว่างรัฐและเอกชนขาดประสิทธิภาพ และครอบครัวยากจน ซึ่งปัญหาหลายประการนี้เกิดขึ้นอาจเป็นเพราะยังขาดการบริหารงานที่มีคุณภาพ และยังไม่มีการประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษามากำหนด ทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีปัญหาดังกล่าว (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2550 : 57)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรก (พ.ศ. 2545 – 2548) ของสถานศึกษาทั้ง 168 แห่ง พบจุดที่ควรพัฒนาของระดับก่อนประถมศึกษา ด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านครู คือ การปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์แก่ครูในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาพบจุดที่ควรพัฒนา คือ ผู้บริหารควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศตามโครงสร้างงานของโรงเรียน ส่งเสริมการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการทำแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดและการตัดสินใจสร้างฝังความคิด เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2550ข : 125-127)

ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษากำหนดนั้น ทักษะการบริหาร ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้าผู้บริหารมีทักษะในการบริหารย่อมส่งผลต่อการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่กำหนด เพราะทักษะการบริหารถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารไว้เป็นทฤษฎี คือ แคทซ์ (Katz) กล่าวว่าไว้ว่า นักบริหารที่ประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับทักษะการบริหารพื้นฐาน 3 ประการ ซึ่งอาจจะฝึกฝนขึ้นมาได้ มิใช่บุคลิกภาพเฉพาะตนหรือโดยชาติกำเนิด ได้แก่ 1) ทักษะทางด้านเทคนิค (Technical skills) เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจภาพรวมของสภาพแวดล้อมองค์การแล้วก็สามารถคาดเดาผลลัพธ์ได้ล่วงหน้า เพื่อกำหนดแผนการที่สอดคล้องกับเรื่องนั้น ๆ ได้ 2) ทักษะทางด้านมนุษย์ (Human skills) จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นผู้ได้บังคับบัญชาโดยสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ทักษะทางด้านความคิด (Conceptual skills) คือความรู้ ความชำนาญในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและขั้นตอน มานิตย์ คณะวาปี (2546 : 20) ; สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548 : 126) ; กฤษณะ สุพงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) และกมลวรรณ เกกะ

นันท์ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญ และสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอวิเศษชัยชาญ อำเภอป่าโมก อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอไชโย อำเภอแสวงหา และอำเภอสามโก้ ได้ดำเนินการตามแผนนโยบายเรื่องการประกันคุณภาพ โดยให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 154 โรงเรียน ได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาปฐมวัยรอบที่สอง (2549-2553) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีการจัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารตามโครงการอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จากการพัฒนาให้ผู้บริหารมีทักษะดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจ และเล็งเห็นความสำคัญของการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร และพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน/ประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 92.00 มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.60 ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 94.60 จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 60.70 และมีประสบการณ์การบริหารระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.20

2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทักษะทางมนุษย์ ด้านทักษะทางเทคนิค และด้านทักษะทางความคิด

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการบริหารด้านเทคนิค ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยจากมากมาหาน้อย คือ สามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีและอุปกรณ์ทางการศึกษาในการบริหารงานได้อย่างคล่องแคล่ว มอบหมายงานให้บุคลากรตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคนอย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการใช้ภาษาเขียนได้อย่างดีเข้าใจง่าย ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ สามารถจัดทำแผนงานหรือโครงการจัดการศึกษาปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการบริหารด้านมนุษย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยจากมากมาหาน้อย คือ เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง และยอมรับในความสำคัญ ความเป็นเลิศ ความเสมอภาคต่อผู้ร่วมงานทุกคน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา ชักถามข้อข้องใจเมื่อเกิดปัญหาข้อขัดแย้ง

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการบริหารด้านความคิดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยจากมากมาหาน้อย คือ ส่งเสริมให้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง สามารถกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และขอบเขตของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยได้ และสามารถที่จะคาดการณ์ เพื่อวางแผนรับการเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความรอบรู้วิชาการต่าง ๆ ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

3. ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานด้านนักเรียน และมาตรฐานด้านครู โดยผู้วิจัยสามารถนำเสนอรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านผู้เรียนในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละ

รายการ พบว่า ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการ คือ สนใจและร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก 23 รายการ เช่น เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสนใจ ด้านดนตรีและการเคลื่อนไหวโดยไม่ขัดกับหลักศาสนา รู้จักดูแลสุขภาพ สุขอนามัย และดูแลตนเอง ให้มีความปลอดภัย ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ มีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์ และการประมาณสามารถเชื่อมโยงความรู้ และทักษะต่าง ๆ

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านครูของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี 1 รายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ จบระดับปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปหรือเทียบเท่า มี 9 รายการอยู่ในระดับมาก เช่น มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่เหมาะสม มีความรู้ ความสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการแสวงหาความรู้ และเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ ในการสอน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ สอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือตรงตามความถนัด

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านผู้บริหารในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน และมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ส่วนรายการที่เหลือมีคุณภาพอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ เช่น มีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ มีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม มีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ มีการบริหารที่มีประสิทธิผล และผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า ทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r = .668$) โดยตัวแปรทั้งสองตัวมีความแปรปรวนร่วมกันประมาณ ร้อยละ 45

อภิปรายผล

ในการศึกษาผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์สิทธิ์ โดสมบัติ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษาตามทัศนะของ

ครูจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา เคยทำงานร่วมกับครูหรือบุคลากรในสถานศึกษาทำให้ต้องติดต่อประสานงานร่วมกันอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารจึงมีความเห็นว่าการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่สามารถเน้นที่งานเพียงอย่างเดียว แต่ต้องสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ผู้บริหารจึงต้องมีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีก่อให้เกิดความร่วมมือกันดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นความชำนาญในการทำงานกลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารจะต้องรู้จักตนเองมีความเชื่อมั่น มีอารมณ์มั่นคง รู้จักและเข้าใจ ผู้อื่น มีจิตใจกว้างขวาง และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์แล้ว ในการบริหารจัดการจำเป็นต้องมีที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานหรือกิจกรรมเฉพาะอย่างในองค์กรนั้น ๆ กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะด้านเทคนิควิธีต่าง ๆ และมีทักษะทางด้านความคิดที่เป็นทักษะที่ผู้บริหารจะสามารถมองเห็นภาพรวมภายในองค์กร และสามารถที่จะมองเห็น และเข้าใจในความซับซ้อนภายในองค์กรโดยความสามารถที่จะผสมผสานเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ขององค์กรให้เข้ามาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนสามารถที่จะมองเห็นส่วนย่อยขององค์กรที่จะมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ภายในองค์กรด้วย

2. ผลการศึกษาผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภา ส่างสาร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในภาพรวมและทุกชั้นตอนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเรียงลำดับคือ ชั้นเตรียมการ ชั้นดำเนินการ และชั้นการจัดทำรายการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในภาพรวมและทุกชั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบผลทางการศึกษาทั้งหมดของโรงเรียน โดยโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับ ดูแลสถานศึกษาเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันความเชื่อมั่นและความพึงพอใจแก่ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและสังคมว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้บังเกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแก่ผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดได้

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลวรรณ เกษะนันท์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะและคุณภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในเครือคณะภคินี เซนต์ปอล เคอร์ ชาร์เตอร์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะทางด้านความคิด ทักษะทางมนุษย์และทักษะทางเทคนิคกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับทักษะทางเทคนิคสูงสุด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับคุณภาพการบริหารงานบุคลากร มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน และมีความสัมพันธ์กับทักษะทางมนุษย์สูงสุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะทั้ง 3 ทักษะ ซึ่งได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค คือ ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ รู้วิธีการ กระบวนการ กลไกที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานขั้นตอนการทำงาน การทำงานเป็นทีม และเทคนิคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ และรู้จักในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการบริหารงานด้านวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปอย่างชำนาญ และมีความคล่องแคล่ว ทักษะทางมนุษย์เป็นทักษะที่ผู้บริหารต้องใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน โดยอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือในการทำงานกับคน การแสดงภาวะผู้นำเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน ด้วยการสร้างพลังความร่วมมือของทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายองค์กร ทักษะทางความคิดเป็นทักษะของผู้บริหารที่จะเข้าใจงานและสามารถปฏิบัติตนให้เกิดความก้าวหน้าความสามารถในการมองเห็นภาพรวมองค์กรทั้งหมดและมองความสัมพันธ์ขององค์กร จากทักษะทั้ง 3 ด้านนี้ จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดเป็นนโยบาย หรือระเบียบในการจัดอบรมเกี่ยวกับทักษะการบริหารให้กับผู้บริหารก่อนเข้ารับตำแหน่งให้มีความชำนาญคล่องแคล่ว ในการใช้ทักษะการบริหาร โดยนำข้อกำหนดหรือระเบียบนี้ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปปฏิบัติ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

โดยเฉพาะทักษะทางด้านความคิดที่เกี่ยวกับความสามารถในการจัดทำแผนงาน โครงการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย

1.3 ผู้บริหารในสถานศึกษา ฐานะหัวหน้าหน่วยงานควรตระหนักถึงว่า ทักษะการบริหารนั้นมิใช่แค่เพียงทักษะด้านมนุษย์เท่านั้นที่สำคัญ แต่ควรพิจารณาถึงทักษะทางความคิดด้วย เพราะทักษะทางความคิดเป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาได้ และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะอื่น ๆ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด ภูมิปัญญา และวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะด้านให้เจาะลึกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
อ่างทอง

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ เกษะนันท์. (2545). การศึกษาทักษะและคุณภาพการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนในเครือข่ายภาคนี้ เขตปอด เคอร์ ชาร์ต. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2541ก). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.

วิภา ส่างสาร. (2547). การศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
อ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์สิทธิ์ โดสมบัติ. (2546). การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการณ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. (2550ก). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง : รอบแรก (พ.ศ. 2545-2548). อ่างทอง : สำนักงานฯ.

Katz, L. Robert. (1974, September-October). "Skill of an Effective Administration," **Harvard Business Review**. 20(9) : 55-62.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา